

WELKOM IN HOTEL VAN DE WEIJER (1)

Ludy van de Weijer³

Ja, we vallen met de deur in huis. Toen opa Louis van de Weijer meer dan 100 jaar geleden, in 1906 om precies te zijn, aarzelend zijn eerste schreden op het horecapad zette, pakte hij het meteen professioneel aan.

De hierboven afgebeelde tekst staat op de achterzijde van een - ook als ansichtkaart gebruikte - foto van het hotel uit juli 1909. De pensionprijs liet opa daarop wijselijk oningevuld. Regeren is vooruitzien. En die professionaliteit bleek ook uit het grote reclamebord van de Nationale Levensverzekering-Bank te Rotterdam op de zijgevel van het hotel. Voor niks gaat de zon op. Ook toen al.

Aankoop pand

Op 8 mei 1909 had opa kans gezien het fraaie huis op de hoek van de Provincialeweg en de Stationsweg in eigendom te verwerven. Het pand was in 1877 gebouwd in opdracht van de echtelieden Jan Pieter van der Schuren en Maria Elise Bindels. Uit dit huwelijk was onder andere dochter Antoinette geboren. Zij trouwde in 1900 met August van de Weijer, jongste broer van opa en van beroep procuratiehouder bij een ijzergieterij te Ledeberg-Gent (België). Aldaar vestigden zij zich na hun huwelijk. Na het overlijden van Jan Pieter van der Schuren verhuisde ook diens weduwe daar naar toe. Zodoende kwam het pand vrij. Deze familierelatie zal er geen kwaad aan gedaan hebben dat opa direct al vanaf zijn huwelijk in 1905 met Anna Maria (Annette) Neven het huis kon huren en vervolgens in 1909 voor 6.500 gulden (2.950 euro !!) van de weduwe en de kinderen Van der Schuren kon kopen.

³ Met dank aan echtgenote Alice en broer Addy.

Op de bovenstaande foto (gemaakt: juli 1909) staan v.l.n.r. de familie Stams, die tijdelijk in Hotel Van de Weijer woonde, oma Annette van de Weijer-Neven met dochter (en onze tante) Anneke, mevrouw Berlamot, haar invalide dochter, de heer Berlamot woonachtig te Apeldoorn (Volgens het nachtregister was hij gepensioneerd kapitein N.I. leger (kapitein van de Landweer), opa Louis van de Weijer en het dienstmeisje met (onze vader) Jef op haar arm. Op de foto zijn te zien: Cornelis Johannes Stams (geb. 18-10-1883 Boxtel), stationschef te Houthem, zijn echtgenote Maria Wilhelmina van Iersel (geb. 6-1-1883 Helvoirt) en hun dochtertje Maria Anna Cornelia (geb. 18-10-1908 Houthem). Op 3-12-1913 vertrok het – inmiddels kroostrijke – gezin naar Vludrop.

Oma Annette

Deze oma Annette, afkomstig uit Vliermael (Belgisch Limburg), was vóór haar huwelijk, om precies te zijn vanaf 23 november 1889, werkzaam in de keuken van Kasteel St. Gerlach (*Annette Neven est entrée le 23 Novembre 1899 à raison de 80 francs par mois* blijktens het aantekenboekje "*Domestiques*") alwaar destijds de echtelieden François Corneli en Elise Marie Antoinette Raikem de scepter zwaaiden. Opa Louis, van huis uit schrijnwerker, werkte in die hoedanigheid veel voor de eigenaren die ongewild als *postillon d'amour* fungeerden.

In 1904, het jaar na het overlijden van François Corneli, jarenlang burgemeester van Houthem, vertrok diens weduwe naar Luik en met haar, onze oma. Dat zal de verklaring zijn waarom onze opa en oma te Luik zijn getrouwd, nota bene in

dezelfde Sint Jeankerk als waarin de echtelieden Corneli-Raikem bijna 50 jaar eerder gehuwd waren. Was de weduwe Corneli-Raikem wellicht weer naar dezelfde parochie teruggekeerd als waar zij ooit haar jeugd had doorgebracht?

Receptenboeken

Voor de keuken van Hotel Van de Weijer bracht oma mee een gedurende haar jaren op het kasteel samengesteld receptenboek (*"Livre de cuisine de Annette Neven 1899"*), dat nu nog in authentieke staat in ons bezit is. Dit eigenhandig door haar in het Frans volgeschreven cahier in stijve koft bevat 154 genummerde recepten met achterin een *"Table des Recettes"*, waar precies aangegeven staat op welke bladzijde onder welk nummer de - roept u maar - *"Profiteroles au chocolat"* te vinden zijn.

In dit verband - we dwalen af, ik weet het - mag niet onvermeld blijven een ander door ons aangetroffen receptenboek met de volgende opmerkelijke tekst op een op de omslag geplakt etiket:

"Recettes de cuisine écrites de sa jolie écriture par ma belle-mère La Baronne de Woot de Trixhe née Comtesse de Gourcy-Serainchamps" (vertaald: Keukenrecepten, geschreven in haar fraai handschrift door mijn schoonmoeder Barones enz.). Prangende vraag: van wie was deze barones dan wel de schoonmoeder? Welnu, deze - in 1895 te Luik overleden - barones was de schoonmoeder van Robert Georges Marie Eugène Baron de Selys (de?) Fanson, die immers in 1882 met Louisa Eugénie Ernestine de Woot de Trixhe gehuwd was.

Hoewel het zojuist vermelde etiket doet vermoeden dat dit werk uitsluitend over culinaire aangelegenheden gaat, vinden we er ook recepten in voor het bereiden van schoensmeer en boenwas. Dankzij deze bron is het voor ons ook geen geheim meer hoeveel vaten bier in 1883 aan het kasteel werden afgeleverd.

Misschien vraagt u zich af hoe meer dan honderd jaar geleden in adellijke kringen de aardappelkroketten, pardon de *"croquettes de pommes de terre"*, werden bereid. Welnu, dat ging simpelweg als volgt :

"Faites cuire les pommes de terre au four, épluchez les bien et broyez- les dans un mortier avec de la bonne crème. Passez- les au tamis, ajoutez du beurre, un peu de persil haché, des jaunes d'oeufs, des blancs battus en neige. Roulez les plus ou moins grosses dans de la mie de pain et faites les frire ".

(Vrij vertaald: kook de aardappels, schil ze goed, maak ze fijn in een vijzel en voeg room toe. Doe dit door een zeef, boter erbij, een beetje gehakte peterselie, eigeel en stijfgeklopte eiwitten. Rol ze door broodkruim en laat ze bakken).

Hoe onze oma in het bezit van dit kleinood is gekomen, is ons een raadsel. Baron de Selys verhuisde toch eerst in 1910 naar het kasteel toen onze oma daar al diverse jaren vertrokken was.

Wellicht dat nu bij een enkele lezer de gedachte post vat dat dit document meer op zijn plaats is in een vitrine van de - voormalige - bibliotheek van Kasteel St. Gerlach dan in een archiefdoos van de familie Van de Weijer.

Nachtregisters

Wat hier ook van zij, met de kookkunst van oma zat het wel goed. Het valt ons niet moeilijk deze stelling verder te onderbouwen. Daartoe hoeven wij slechts

een beroep te doen op de nachtregisters. Vroeger diende namelijk *"hij, die er zijn beroep van maakt, aan personen nachtverblijf te verschaffen"* - op verbeurte van een geldboete van ten hoogste 25 gulden - een doorlopend register aan te houden waarin (voor-)namen, beroep en adres, dag van aankomst en vertrek van de hotelgasten moesten worden geboekstaafd. Een extra kolom in zo'n register diende voor *"Bemerkingen"*. De nachtregisters van het hotel van 1906 tot en met 1930 bleven bewaard. Een schat aan gegevens valt daaraan te ontleen.

Wat aan loftuitingen over oma's kookkunst in die kolom *"Bemerkingen"* ten beste wordt gegeven, jaagt de kleinkinderen nu nog het schaamrood op de kaken. Sommige scribenten hadden aan het regeltje in de kolom *"Bemerkingen"* niet genoeg en legden beslag op een halve pagina of de binnenkant van de kaft om hun euforie te verwoorden.

Beginjaren

De beginjaren moeten moeilijk geweest zijn, ook al vanwege de kinderen Anneke en (onze pa) Jef, die respectievelijk in 1906 en 1908 geboren werden en veel aandacht van hun ouders gevraagd zullen hebben. Maar uit de toename van de inschrijvingen in de registers blijkt dat in de loop van de jaren het hotel een goede reputatie moet hebben opgebouwd. De clientèle groeide, al moet de Eerste Wereldoorlog ondanks de neutraliteit van Nederland roet in het eten gegooit hebben, want na de laatste inschrijving van 1915 op 7 september gaat men, overigens zonder enig commentaar, op de volgende bladzijde verder op 6

juni 1919 ! Wel herinneren we ons uit de overlevering dat uit Visé gevluchte Belgische familieleden van oma gedurende die oorlogsjaren geruime tijd in het hotel gehuisvest zijn geweest. Poststukken uit die tijd getuigen daar ook nog van.

Opa en oma Van de Weijer-Neven, tante Anneke en onze vader Jef

Zeker in die tijd was reclame van mond tot mond een belangrijk medium om de klandizie te vergroten. Opvallend is dan ook het verhoudingsgewijs groot aantal Amsterdammers dat Hotel Van de Weijer wist te vinden en het fors gedeelte weer daarvan dat uit het onderwijs afkomstig was.

Nu we het toch over Amsterdammers hebben, in het begin van de jaren twintig van de vorige eeuw maakte een Amsterdamse familie ook al een lofdicht op het hotel.

Recentelijk ontving onze heemkundevereniging een e-mail uit Amsterdam, waar men kennelijk aan de grote schoonmaak bezig was en in een familie-album uit de twintiger jaren een ansichtkaart van Hotel Van de Weijer had aangetroffen. Op deze kennelijk als kladpapier gebruikte kaart kan men lezen een proeve van het volgende juweeltje, waarvan de "officiële " versie in 1922 door DV (Dirk Veenstra) met vaste hand in het nachtregister is gedebiteerd :

Wij mer ons vyfjes
 Wilde graag blijven.
 In hotel v. d. Weyer
 Word je steeds blijer.
 Gemad'lyk, eenvoud'g.
 De keuken is alre
 Wij make 't van aan een idee bekend
 D.V.

Duidelijk is dat deze Amsterdamse gelegenheidsdichter geen Nederlandse Taal heeft gehad van wijlen de Heer J.G.A. Philippi, alias "De Flup", of een zijner voorgangers, maar als je je de moeite getroost zo'n dichtwerk het licht te doen zien, moet het hotel toch echt wel waar voor zijn geld geboden hebben.

Uitbreiding van hotel

Het werd hoog tijd het hotel te moderniseren en uit te breiden! Opa stak de handen uit de mouwen. Op 23 januari 1923 besloten Burgemeester en Wethouders der gemeente Houthem, "Beschikkende op het verzoek van L. van de Weijer, C No 173 alhier" vergunning te verlenen "een bestaande stal en bergplaats te verbouwen tot autoloods en retirade met zolder". Zo gezegd, zo gedaan. Oudere Houthemers zullen zich ongetwijfeld herinneren hoe men via een halfhoge houten poort aan de Stationsweg die "autoloods" van het hotel kon bereiken. En wat die zolder betreft: hier werden decennia bewaard de rekvisieten, grote tekstborden en paaltjes met vlaggetjes, voor het geval weer een neomist in Houthem zijn opwachting maakte en de straten uitbundig versierd werden. Wie herinnert zich nog de eerwaarde heren Jo Geuskens, Jos Philippens, Marcel Frissen en Henk Wakkers S.J.? De teksten op de borden zijn me helaas ontschoten, maar de vroomheid ervan geef ik u op een briefje.

Met deze verbouwing had het hotel zijn contouren gekregen waarmee het tientallen jaren een markant gebouw op de hoek van de Provincialeweg en de Stationsweg is gebleven. Familie, vaste gasten, leveranciers en personeel maakten hun opwachting via de normaal openstaande poort aan de Stationsweg en het poortje naar de deels overdekte binnenplaats bij de bijkeuken, waar men zich aanmeldde. Die binnenplaats, de *cour* geheten, werd aan alle zijden door eigen bebouwing omgeven en was daardoor een aan het zicht vanaf de straat onttrokken domein. Als daar weer 'ns een - achter de "autoloods" vetgemest - varken geslacht werd, kon men dat op straat overigens wel horen!

Op de waranda aan de Provincialeweg en op de zijgevel aan de Stationsweg zelfs op twee niveaus prijkte in kapitale letters de naam: Hotel Van de Weyer, ja helaas met een i-grec in plaats van een lange ij. Hoe dan ook, om het hotel kon men niet heen !

Zicht op de Provincialeweg vanuit het hotel. Opname midden jaren dertig

Café

Op de hoek van de Provincialeweg en de Stationsweg opende opa al meteen in de beginjaren tevens een café, niet omdat hij zelf zoveel dorst had, maar omdat die locatie eigenlijk zo'n beetje het brandpunt van Houthem vormde en schreeuwde om een lokaal met volledige vergunning: onvermijdelijk passagepunt op weg naar of komend van het station, de bushalte (Limburgsche Autobus Dienst en mijnwerkersbussen) voor de deur, bovendien gelegen aan de grote - en destijds enige - verbindingsweg (de Provincialeweg) tussen Maastricht en Heerlen.

"Tout Houthem" verzamelde zich hier 's zondags na de Hoogmis. Ook moest de dorst gelest worden van de leden van de zangvereniging "Orphée", die hier jarenlang hun repetitielokaal hadden. Op zondagavond werd er gekaart: als ik even een sprong in de tijd mag maken, ik zie ze nog zitten de heren Sjeng Philippens sr. van de ijzerhandel aan de overkant, de andere Sjeng Philippens van de fietsenwinkel, Thirion, volgens een prospectus uit 1935 *"oudste, als betrouwbaar gerenommeerd adres voor Autoverhuur en Autotochten per Touringcar - Levering van allerfijnste Champignons aan Hotels enz. gedurende 't seizoen"*, en Sjeng Sleijpen. Als je geen snor droeg en geen Sjeng heette, mocht je niet meedoen, al wil ik voor die voornaam van Thirion niet mijn hand in het vuur steken. De stand werd op 'n lei met een krijtje bijgehouden, overigens in een nauwelijks te ontcijferen spijkerschrift, te wijten aan dat onmogelijke krijtje, het geheel gehuld in een sigarenwalm die ronddreef als een dikke mist.

De buitendeur van het café werd geflankeerd door twee spotprenten in kleur. Ruim vijftig jaar nadat het café is opgedoekt, kan ik me de voorstellingen nog haarfijn voor de geest halen mede vanwege de omstandigheid dat ze daarna nog jaren op mijn kamer hebben gehangen.

Op de ene prent draagt een braaf huisvader een levensgroot kruis, waarop gezeten is zijn beminde echtgenote, die met een borstel in de hand te keer gaat en haar man de huid vol scheldt. De tekst onder de prent liegt er niet om :

*"Das Kreuz allein
wär nicht so schwer
Wenn nur das böse
Weib nicht wär !"*

Als goedmakertje hing naast de andere deurpost een zoetsappig tafereeltje, waarop **"das ideale Brautpaar"** knus onder de olielamp aan de dis zit en toost op elkaars heil. Onder deze prent de hartverwarmende stoplap:

*"Ein gutes Weib ist
goldeswert,
Ist alles was mein
Herz begehrt".*

Herinnert iemand zich hier nog iets van of las u, zo vlak na de oorlog, uit principe geen Duits?

Colijn

Wie in ieder geval zeker niet Deutschfreundlich was, dat was Hendrikus Colijn, de man van de vijf kabinetten. In 1941 was hij als gevolg van zijn steun aan het verzet door de Duitsers in Valkenburg geïnterneerd. Regelmatig maakte hij onder bewaking van met karabijnen bewapende Duitse militairen grote wandelingen door het Geuldal, waarbij hij zo nu en dan neerstreek op het terras voor het café aan de Provincialeweg. Van onze vader Jef hebben wij vaker het verhaal gehoord dat Colijn aan opa bij een van die gelegenheden de vraag stelde of hij nog familie was van Sylvain van de Weyer, een van de grondleggers van de Belgische Staat in 1831 en achtereenvolgens ook minister van Buitenlandse Zaken en Binnenlandse Zaken van België. Of opa daarop de **waarheid en niets dan de waarheid geantwoord heeft, vertelt de story niet.** Zo'n kans om het familieblazoen op te poetsen krijg je natuurlijk nooit meer.....!

Nu duiken we onder, met de Bevrijding komen we terug.